

KRONIEK 1962-1963

Rolduc laat de wereld toe

Het schooljaar 1962-1963 is een knaljaar geweest, waarin Rolduc als het ware uit zijn achthonderdjarige monastieke sluimer is ontwaakt. En daarenboven bijna 150 jaar degelijk, maar muf onderwijs afschudt om eens iets anders aan te vatten dan nieuwe drukken van oude woordenboeken. In heel veel opzichten laat het middeleeuwse Roda al in de vakantiemaanden vòòr september 1962 de wereld toe binnen zijn oude muren. En de wereld voelt zich enorm thuis in een van de mooiste, gaafste en compleetste kloostermonumenten van West-Europa.

En die wereld is de wereld van het Wereld Muziek Concours (WMC), een vierjaarlijks reuzenconcours voor blaasmuziekgezelschappen van allerlei aard, dat in 1962 zijn derde editie beleeft. Het begon in 1951 als een initiatief van twee Kerkraadse harmonieën uit Bleijerheide en Nulland. In de vakantiezomer van 1962 zijn een muziekkapel uit Wenen, uit West-Duitsland de muziekkapel van de Luchtmacht, en uit Engeland het Londens Philharmonisch Orkest, in totaal bijna tweehonderd musici, te gast op Rolduc en niet alleen ter overnachting, maar ook in de voeding. Een enorme klus voor de huiszusters. Bovendien is de westkant van Rolduc, de voorzijde en het voorplein rijkelijk verlicht door een veertigtal grote en kleinere schijnwerpers, een kostbare zaak. En er komen nog tweehonderd andere gasten uit Joegoslavië en

Luxemburg, kortom in totaal bijna 400 gasten: dat is bijna een hele school

aan jongens. En vóór de WMC-gasten bood Rolduc traditiegetrouw ook gastvrijheid aan enkele honderden deelnemers aan de Sociale Studieweek. Deze mensen gingen zich op Rolduc beraden “over de mogelijkheden om tot een dialoog te komen met het Communisme”. Jawel alweer met een hoofdletter. Wij in onze tijd na de ineenstorting van de USSR, na de val van de muur in Berlijn in 1988 en na vele pogingen van voormalige, zogenaamd verenigde Sovjetrepublieken om te ontsnappen aan de hebzuchtige klauwen van de Russische beer (Wit-Rusland, Georgië, Oekraïne, de Baltische staten) en ook na ‘glasnost’ en ‘perestrojka’ weten nu dat die dialoog door het politieke en militaire optreden van Vladimir Vladimirovitsj Poetin nog steeds nagenoeg onmogelijk is. Alleen de Baltische staten, Letland, Estland en Litouwen hebben zich weten los te scheuren, maar vrezen voor hun grenzen.

Maar het nieuwe schooljaar gaat beginnen en zo komen de leraren terug van vakantie volgens kroniekschrijver 1962-1963: “Uit aller heren landen keren voor en na de leraren terug, vermoeid en met bestoft voiture, de accu hunner energie weer opgeladen, maar geen duit meer in het zakje, de huid geschroeid door de in eigen land helaas te lang ontbeerde zon. Sommigen hebben een aardig mondje van enkele vreemde talen verzameld; het klinkt als jonge wijn in oude tafelgesprekken.” En dat was dan nog een normale herenvakantie.

Paniek

Het zomerkamp van de Rolducse scouting in het dorp Maboge bij Laroche in de hoge Ardennen werd ontsierd door een dramatisch verlopen “avondspel” in de bossen. Een van de pioniers zou zogenaamde ontvoerd worden van de camping en alleen in een donker bos achtergelaten, waarna de anderen hem zou komen redden. Pionier Hub Stroek, het afgesproken slachtoffer raakte echter in zijn eentje in het donkere bos volledig in paniek en verloor zelfs het bewustzijn van de angst. Zijn ‘redders’ raakten ook totaal van de wijs en zelfs medekampeeders op de camping van Maboge ook. Ontspoorde spelvreugde en mislukte stoerheid. Het liep allemaal goed af, maar hoe het verder ging: geen letter. Gelukkig was in de vakantiemaanden ook de succesvolle tournee van de Rolducse Toneel Vereniging met het toneelsprookje ‘De scepter van Koning Bombazijn’, in een tour van drie dagen werd het sprookje opgevoerd in Maastricht, twee keer in het Steinerbos, twee keer in Heerlerheide en tenslotte in Voerendaal. Nico Arets, in die tijd een van de topspelers van de RTV, beschreef de tournee uitvoerig, inclusief de begeleidende bierconsumptie in nauwelijks bedekte termen. Het kon allemaal aan het begin van de ‘raoring sixties’. Ik heb dit toneelstuk zelf enkele keren op Rolduc en ook op de dorpen meegespeeld, want het heeft lang repertoire gehouden.

Kuuzje

Als de avond valt op donderdag 6 september begint Rolduc weer voor een nieuw schooljaar aan zijn voornaamste taak: het opvangen van enkele honderden jongens uit heel Limburg van zuid tot noord en het wijzer maken van deze jeugd. Ondanks alle verwachtingen verschijnen ook weer de kuuzje, de filosofen. Aan het retraitshuis op de Molenberg in Heerlen moet nog zoveel aangepast en verbouwd worden, dat er nog geen plek is voor veertig, vijftig serieuze filosofiestudenten en hun leraren. De filosofen dachten het wat straffere regiem voor een school vol jongetjes, pubers en postpubers sneller te kunnen verlaten, maar ze zijn nu enigszins gedeprimeerd, omdat de verhuisplanning te optimistisch was. De kroniek wijst de prefect van Klein-Rolduc aan als de man met de zwaarste job in de eerste dagen van een nieuw schooljaar. Hij moet aldus Neerlandicus L. Wijnen, chroniqueur, het jonge rijs buigen en blinden wegwijs maken. Dramatische zinswending over het opvangen van tientallen jongetjes van twaalf jaar en zelfs jonger, die heg nog steg weten in het enorme complex van een middeleeuws klooster. Om elf uur gaat de bel voor de derde les en zit iedereen dan in het goede lokaal met de goede boeken. Ik herinner me die eerste weken altijd als chaotisch en spannend en daarom leuk. Er duikt ook een frisse nieuwe wijdeling op, Bert Gielis die mag gaan surveilleren en godsdienstles geven in afwachting van de inschatting van zijn kunnen en zijn nut voor de organisatie. Hij is een oud-Rolducien, dat spreekt al in zijn voordeel. Hij blijft een jaartje of wat rondrennen op Rolduc achter de jongens aan, gaat dan pedagogiek studeren in Utrecht, haalt begin 1969 zijn bul en

hangt twee jaar later al zijn clergyman aan de wilgen en treedt uit dienst van het bisdom. Hij verdwijnt uit beeld.

Kurris

Heel anders gaat het met Fons Kurris, ook als nieuwe wijdeling van verleden jaar op Rolduc terecht gekomen om te surveilleren en zo. “Volgens de wil van monseigneur zal hij zich gaan bekwamen te Rome in de kerkelijke muziek.” Zo staat het er in de kroniek in het lange verhaal over vrijdag 7 september. Tussen de regels lees ik hier enige jaloezie en een beetje kritiek op de monseigneur, omdat gebrek aan personeel op Rolduc toch een netelig probleem is. Er was een driedeling afgesproken in de dagelijkse leiding van de school, maar dat plan is opgegeven vanwege personeelsgebrek. Erg bitter noteert Wijnen, dat De Kleine Republiek weer wordt bestuurd als van oudsher. Dat is een woeste verwijzing naar het boek van Lodewijk van Deijssel (Karel Alberdingk Thijm) over zijn Rolducse jaren eind negentiende eeuw. Een boek dat door velen van de Rolducse heren gehaat en doodgezwegen werd en wordt. Het boek van Lodewijk is onlangs opnieuw verschenen in een hertaling naar modern Nederlands van de hand van Jan Hartmann en verrijkt met schitterend fotomateriaal.

Ger Brunenberg, kapelaan in Grubbenvorst, gewijd in 1956, wordt door monseigneur naar Rolduc gestuurd om de surveillance te ondersteunen. Hij gaat ook theologie studeren in Nijmegen en haalt er het eerste examen. Maar Rolduc blijft niet zijn werkplek. Na twee jaar verdwijnt hij als moderator

naar het Van Veldekecollege in Maastricht en in 1966 verlaat ook hij de dienst van het bisdom.

Leraar Nederlands L. Heijenrath moet Rolduc verlaten omdat H. Heijnen na lange afwezigheid weer terugkomt om beperkt les te geven. Zo geeft het overzicht van de verschuivingen en veranderingen aan de leraarskant van het onderwijs een beetje een onzeker, moeizaam beeld. Monseigneur stuurt enkele pasgewijde mannen naar Rolduc, die zich daar niet thuis voelen en zelfs na enkele jaren hun wijding naast zich neerleggen. Een leraar Nederlands moet wijken voor de herintroductie van een oudere leerkracht. Een ander mag naar Rome; de ochtendgymnastiek wordt geschrapt, omdat het te vaak slecht weer is en de surveillanten niet altijd beschikbaar zijn voor een ordelijk verloop. De leerlingen gaan tussen de lessen hun eigen bedden opmaken onder toezicht van de zusters de eerste dagen. Er zijn te weinig zusters, omdat bij het begin van het nieuwe schooljaar drie zusters een plaats elders hebben gekregen en vertrokken zijn.

Heimwee

En voor het eerst sinds omstreeks 1920 de eerste kroniek in het jaarboek verscheen wordt op zaterdag 8 september officieel gemeld dat er een jongen van Klein-Rolduc vanwege heimwee weer naar huis is gegaan. En in de twee weken erna komen twee moeders hun kinderen van Rolduc terughalen. Als alles een beetje tegenzit is sporten meestal een goede ontsnapping. Fijn dus, dat de Atletiekvereniging Schaesberg haar clubkampioenschap Op Rolduc komt uitvechten. Voor Rolducse leden van die club zijn er geen eerste prijzen, maar

ze doen wel flink hun best. De kroniek noemt het spottend “een historisch moment in de binnenlandse geschiedenis van Rolduc” als op maandag 10 september om kwart voor negen ’s ochtends de jongens voor de eerste keer hun eigen bed moeten opmaken, dat dan al twee uur open heeft gelegen. Ik lees het als spot in de zin van “daar zijn kleinseminaristen toch eigenlijk te goed voor”. Maar het gaat echt door, al heb ik zelf daar geen enkele herinnering aan. De aanloop naar dit schooljaar blijft moeizaam. De provisor, de econoom van Rolduc is overwerkt; dat moet Giel Hommes zijn geweest. Hij mag een tijdje op vakantie en als de gegevens van “Het vierde Rolduc” correct zijn vervangt Kroniekschrijver L. Wijnen hem.

Tientallen clubs

Na dit vrij rommelige begin van het schooljaar, althans wat de mutaties in de personele bezetting betreft, komt gelukkig al snel wat leven in de brouwerij en dat is voor een groot deel te danken aan de tientallen clubs en verenigingen, die het oude Roda sinds de jaren vijftig rijk is. Er zijn nog wat officiële mededelingen op de ‘planken binnen en buiten over gesplitste missen op dinsdag en donderdag voor ouderen en jongeren. De conferenties voor het slapen gaan worden weer ingevoerd. Dat zijn avondgebeden of overwegingen, al dan niet in de stijl van Vespers of Completen, maar dan met een lelijke neuzelterm aangeduid. En dan barst het echte leven los: de goochelclub zoekt nieuwe leden; de discotheek opent het nieuwe jaar met het draaien van platen vol klassieke muziek, hoewel ze daar ook niet vies zijn van jazz. Wie wil er bij het

zangkoor? Of gewoon dagelijks een stukje rennen op spikes? Er zijn weer nieuwe voetbalclubjes geformeerd. En dan zijn er nog boekbinders, blazers, tuinmannen, kleiboetseerders, poppenspelers. Het beste elftal van Roda voetbalt tegen de jongere kapelaans van Limburg, loopt uit tot 6-2, maar dan kakt de defensie achterin in mekaar en wordt het toch nog 6-6. De filmclub start op met een Tsjechische film á la Jules Verne, die op hoongelach in de zaal wordt onthaald. Een nieuw soort heimwee-film? Wie weet. In ieder geval mogen de nieuwelingen op Klein-Rolduc, nagenoeg allemaal jongetjes van twaalf jaar op zondag 23 september de mam en de pap om de hals vliegen bij het eerste bezoek en hun vele verhalen doen. Het is een enorme drukte en de kroniekschrijver hoopt dat de kleinen “enigszins geacclimatiseerd zijn en gewapend om manhaftig weerstand te bieden aan de verlokkingen van de penaten.” Hij heeft het met dat gekke laatste woord over de thuisgoden van de oude Romeinen en hoopt dat niemand in huilen uitbarst van de heimwee.

Ontgroening

Verder loopt de ‘ontgroening van de nieuwe lichtung filosofen uit op een mislukking en zelfs op vechtpartijen en vuistgevechten in het casino. En zo is september alweer bijna om. De laatste week van de eerste internaatsmaand wordt gedomineerd door het traditionele optreden van zes gym in een eigen, erg deftig Brits kostuum en met een mooi lied dat niet uitlekte, maar wel compleet in de kroniek wordt afgedrukt. De opgeklopte controverse tussen vijf en zes blijft dit jaar binnen de perken afgezien van het gooien met uien

(wie bedenkt zoiets?) en het natspuiten van de werpers. Een spion van vijf gym komt op de ziekenzaal terecht als zijn klauterpartij in de aula mislukt. Tenslotte is met hulp van Ger Brunenberg eindelijk een televisie in de aula geïnstalleerd. Nou wordt het misschien toch nog gezellig op Rolduc.

Omgezaagd

De oktobermaand begint met het bericht over het omzagen van een grote, dikke lindenboom in het zuidelijk carré van Klein-Rolduc. Kronikeur Leo Wijnen begint bijna te juichen over zoveel domme vernielzucht: Geen lekkende dakgoten meer en geen glibberige keien, want het dode blad van de boom valt niet meer. Bah, bah, bah: ik zit hier bijna te knarsetanden van ergernis en woede over zoveel kortzichtigheid. Een grote, oude boom met een prachtig ontwikkelde kruin is een wereld op zich voor heel wat levensvormen. En dan maar zeuren over dood blad in plaats van het wegvallen van de productie van zoveel zuurstof diep te betreuren. Onmisbare zuurstof, toch? Met dank aan “enkele flinke filosofen”, aldus de kroniek. Het wordt tijd dat die makkers definitief oprotten en het kruis na krijgen.

Concilie

Op donderdag 11 oktober gaat in Rome het Tweede Vaticaans Concilie beginnen. Een kerkvergadering, waarvan iedereen zoveel verwachtte, maar diep teleurgesteld werd. Voor de jongens en de heren betekent vrijwel iedere dag tv kijken in de aula op een groot scherm via een hypermoderne tv-beeldprojector. Inhoudelijk komt er niet veel door over de beraadslagingen van die lange stoet witgemijterde spoken die

bij het begin van elke uitzending traag voor onze ogen voorbijtrekken. Pas vele jaren later blijkt wat daar in Rome bekostofd is: het Gregoriaans in de mis is bijna uitgeroeid om plaats te maken voor de landstaal of volkstaal. En in plaats van een fikse uitdunning van de curie en die grote groep felrode, stokoude kardinalen blijft veel bij het oude. Enfin, de wereld heeft intussen geoordeeld over dit zo goed gemeente concilie: waarom is het celibaat niet afgeschaft en de vrouw niet tot de priesterwijding toegelaten? Ik wil het eigenlijk nog steeds meemaken, maar de twijfel slaat toe of ik dat nog zal beleven. De Anglicanen in Engeland hebben er in ieder geval hun hand niet voor omgedraaid.

De jongens van Rolduc, en ik ook dus, hebben aan dat concilie in ieder geval er op die donderdag 11 oktober twee geschrapte lessen aan overgehouden om allemaal de witgemijterde, voorbij schuifelende spoken te zien in een niet te beste beeldkwaliteit. De oktobermaand met zijn steeds kortere, kille en steeds donkerdere dagen leidt in de kroniek tot de ontdekking in de regionale pers van een artikel over de nieuwe omslag, de modernisering, de grotere kunstzinnigheid, de mooie opmaak en de verbeterde inhoud van jaarboek en kroniek. Kroniekschrijver Wijnen voelt zich zeer gestreeld door deze positieve aandacht, maar de aanstormende herfst leidt tot minder flitsende overwegingen: de voetbalberichten komen weer voorbij en het gaat nu zelfs over het aantrekken van trainers en zo, alsof we een sportblad onder ogen hebben. Iets heel anders is natuurlijk de aandacht voor retraites op Rolduc, die geen retraites meer mogen heten. De conferenties, de eucharistievieringen zijn heel anders van opzet dan de oude

geestelijke oefeningen. De groepen zijn kleiner, preken worden meer besprekingen met inbreng van de luisteraars, maar de paters blijven dezelfde: Redemptoristen uit Wittem. Zelf genoot ik van die kloosterlijke verzuchtingen en meditaties, terwijl ik langzaam fysiek rijper werd en ook serieuzer werd genomen door ‘Heeren’ en ook klasgenoten, al heeft de echte pijn, zacht of ruw, mij nooit getrokken.

En bam, daaristiedan, op zondag 21 oktober de jaarlijkse Wereldmissiedag, die zich ook moet aanpassen aan de ‘moderne’ tijd. Geen ellenlange vertogen meer door deskundologen en dan het gekozen Thema: “Leek en Missie” of “Botsing der Continenten”. Een forum is nu de gedroomde vorm van kennisoverdracht met discussie. Eerste een kort inleidinkje en dan mag iedereen die zich aanmeldt of zijn hand/vinger opsteekt een poging doen om de inleider gericht af te schieten met woorden en gedachten natuurlijk. De organisatie van de Missiedag was ook nog op het idee gekomen om studenten van de Technische Hochschule uit Aken, afkomstig uit ‘ontwikkelingslanden’ en van plan om in die landen ook te gaan werken, over te laten komen naar Rolduc om aan de forumdiscussies deel te nemen. En daar stak de Duitse douane een stokje voor. De studenten uit die verre en warme landen mochten niet de grens naar Nederland over. De ontwikkelingslanders, lees vluchtelingen of criminelen, mochten zich niet vrij bewegen tussen Duitsland en Nederland vanwege “grensmoeilijkheden”. De kronieker legt het niet uit, maar het is duidelijk dat het verdrag van Schengen nog lang niet ondertekend was (pas op 14 juni 1985) en dat jongelui uit

ontwikkelingslanden eigenlijk niet welkom zijn, maar vooruit...

De jongetjes van 1, 2 en 3 gym hebben geen last van deze belangrijke kink in de kabel: zij mochten in de aula naar de dia's kijken van Zr. M. Baptista van de Medische Missiezusters over het eerste katholieke ziekenhuis in Birma (thans Myanmar), waar ze katholieke pleisters plakken en dito injecties geven.

Verdieping

Voor de ouderen, drie gym en hoger, inclusief filosofen wordt de Wereldmissiedag 1962 opgetuigd met de vertoning van de film "Het lot van een mens" van regisseur Sergej Bondartsjoek onder de titel "Het Lot van de Mens". Een draak van een oorlogsfilm als ik de korte inhoud moet geloven op een website die deze film vandaag de dag nog steeds op schijf te koop aanbiedt, met een klein happy end. De relatie met de wereldmissie is niet helemaal duidelijk. Na die volgepropte zondag 21 oktober is er gelukkig op woensdag 26 oktober de gelegenheid om voor vijf dagen op halfrimester te gaan. Effe thuis lekker uitwaaien in eigen familiekring. Alleen de boys van zes gym zijn weer de klos: zij mogen maar vier dagen naar huis om het mogelijk te maken nog enkele verdiepingsdagen mee te maken in "Zonnig Zuiden" in Valkenburg met inleidingen van Pater Henning. Enkele dagen van hogere genieting noemt de kroniek dat met de toevoeging dat achteraf deze verlenging van het internaatsleven, weliswaar buitenshuis en met verkorting van de vakantie echt is meegevallen. Daaruit blijkt dat men zich zorgen heeft

gemaakt of deze inbreuk op het halftrimester niet te veel van het goede was. Neen, aldus de kroniek: “in onderlinge besprekingen zijn menigeen veel dingen duidelijker geworden.” Ja, zo kan het ook. Ik ben er niet bij geweest, maar zou nu echt graag geweten hebben, waarover de verdieping dan wel ging.

Als op maandag 5 november de meute jongens weer terugkeert op Rolduc, is prefect Wiel Poulssen niet van de partij ter begroeting van iedereen. Hij moet een ernstige nieroperatie ondergaan en het herstel zal enige maanden duren. Met enige verschuivingen wordt het gat in de bezetting gedicht. Louis Augustus, leraar Duits, wordt waarnemend prefect van Groot Rolduc en Ger Brunenberg, godsdienstleraar voor de hoogste klassen wordt onderprefect. Richting de eerste donkere dagen, nog zonder wintertijdperikelen, gaat de kroniek weer braaf over tot het bijhouden van allerlei sportwedstrijden.

Sport

Voetbal is het populairst, maar valt in de winter weg. Een binnensport als dammen komt nu voorbij, zelfs als Rolducse dammers niet veel presteren bij het schuiven van de schijven. En dan zie ik plotseling mijn eigen naam met voorletter L. op de tweede regel van een nieuwe paragraaf. Ik word op zondag 18 november vermeld als lid van de redactie van Toneelblad Het Masker, vierde jaargang, nummer een. Ik heb daar nu, ruim zestig jaar later geen enkele herinnering meer aan. Dat ik me ooit op zo'n leeftijd (14) schrijvend heb beziggehouden met toneel. De namen van twee mederedacteuren

(Dautzenberg en van der Schaft) herken ik wel maar niet als ‘ook in de redactie’. En dan volgt er nog ruim een pagina over de inhoud van dat nummer. Geen idee. Kronikeur is behalve toneelgek en regisseur ook dol op volleyen. Hij perst er bij donderdag 22 november twee volle pagina’s tekst uit over het nieuwe volleybalteam ‘Lightning’ van de Rolducse volleybalclub. Lightning speelt hier en dan weer daar tegen club A en dan weer B en C, maar wint de volleybal-intercollegiale net niet in 1962. Ze worden tweede met vijf punten. “Voorwaar, deze tweede plaats was een overwinning gelijk, Bravo Lightning!” Het is toch niet mogelijk in een kroniek: zo’n chauvinistische tirade.

Te vroeg

Geef me dan maar het korte stukje bij donderdag 22 november. De invalprefect Louis Augustus luidt de doordringende wekbel op deze ochtend een uur te vroeg!! Het extra uur wordt door iedereen anders ingevuld. Velen leggen zich gekleed en al nog eens op bed om door te slapen, terwijl anderen een frisse vroege ochtendwandeling gaan maken.

Sint Katrien

Zondag 25 oktober 1962: Sint Katrien, filosofenfeest. Op deze dag wordt voor de allerlaatste keer het grote toneelstuk opgevoerd, waarmee de filosofen alle andere Rolducbewoners laten zien dat ze hun patronesfeest vieren. In de kroniek wordt zelfs niet de naam van het stuk vermeld, maar verderop in het jaarboek in de rubriek “Rolduc zoals het reilt en zeilt.” Het gaat om het toneelstuk ‘Schipper naast God’ van de hand van Jan de Hartog. Het stuk heeft het in veiligheid brengen van

146 Joodse vluchtelingen per schip naar een haven in Zuid- en Noord-Amerika tot onderwerp.

De handeling speelt in de jaren vlak voor het begin van de Tweede Wereldoorlog. De overwegend positieve bespreking is van de hand van Leraar Frans en ervaren toneelregisseur en redacteur van het Jaarboek Jan A.C. Lenders. Een rechtstreekse collega van Leo Wijnen, de regisseur van het filosofentoneel in 1962. Vandaar dus dat kronikeur L. Wijnen in alle talen zwijgt over het stuk en zijn eigen regie. Over de afloop van het verhaal wordt natuurlijk geen woord gerept in de recensie. Ik kan me niet herinneren ‘Schipper naast God’ gezien te hebben, waarschijnlijk omdat jonge driegymmers geen toegang hadden tot de voorstelling. De bespreking van dit allerlaatste filosofentoneel op Rolduc leidt zowel van bespreker Jan Lenders als van regisseur Leo Wijnen tot pleidooien om de traditie van een groot toneelstuk aan het eind van het eerste, lange trimester voort te zetten. Reden om de kroniek over november 1963 binnenkort na te vlooiën.

Het laatste filosofenfeest wordt met de oude luister gevierd: een prachtig gezongen Gregoriaanse mis en tijdens het feestdiner voor de hele communiteit, zoals dat deftig heet, prachtige weemoedige Russische liederen, waarin de zware bassen gloriëren. En de feestelingen hebben nog een opvallend insigne op hun jasjes aangebracht: de Griekse letter phi ϕ op een rose achtergrond. Daar zegt de kroniekschrijver dit van : “de symboliek van deze kleur ontgaat ons”. Vooruitlopend op de grote leegte over een jaar op 25 november, Sancta Catharina, gaat de kronikeur nu in grote lijnen het

verenigingsleven van Rolduc na om te zien of al die clubjes ook patroonsfeesten hebben op heiligendagen in het late najaar. Quod non, natuurlijk, en of dan ook nog iemand op het idee komt op om 25 november met elkaar de Dag van het Onderwijs te vieren.

Maandag 26 november 1962 is de historische dag van de actie 'Open het Dorp' met Mies Bouwman, pardon mej. Bouwman, ja het staat er echt, achter de microfoon voor 24 uur. De Heren zitten op de Treize uren voor de TV en de jongens mogen tijdens godsdienstlessen naar de aula, waar de tv-projector is aangezet. Ruim 12 miljoen gulden werd er toen opgehaald voor het goede doel en Rolduc droeg daarvan 240 gulden bij.

Op dinsdag 27 november maakt zes gym een uitstapje. De hoogsteklassers brengen een hele dag door in het kleinseminarie van het bisdom Aken. Aldaar geen Middeleeuwse kloostergangen of antieke studiezalen en ook geen chambretten, maar alleen moderne paviljoens, recreatieruimten, studeerklassen. Een openbaring voor de Rolduciens, staat er in de kroniek. Toch zijn er op ander vlak nog genoeg problemen in Duitsland en met name in Oost-Duitsland, waar de DDR met de communistische knoet zwaait, Het leidt tot twijfels en zelfs vertwijfeling alom, zo betoogt een godsdienstleraar in Aken. Zondag 2 december mag 5 gym er ook een dagje uit. Naar de parochie Maria Tenhemelopneming in Kerkrade, die pas een jaar over een nieuwe kerk met losstaande toren beschikt. Het gaat over de zielzorg en de inbreng van parochianen in zo'n gemeenschap. Op dinsdag 4 december vliegt heel Rolduc weer uit. Naar huis,

naar huis voor het mooiste feest van het jaar: Sinterklaas, natuurlijk. Zou er nog genoeg tijd zijn voor iedereen om surprises te verzinnen, te knutselen in te pakken en te dichten? Het is krap, voor mij wel in ieder geval. Woensdag 5 december is het heerlijk avondje gekomen en op de eigenlijke feestdag volgens de kerkkalender, donderdag 6 december, weer terug als een haas. Nagenieten en snoepen doe je maar op je chambret. Op vrijdag 21 december eindigt het eerste trimester en rijden al die bussen weer voor om iedereen thuis te brengen voor het Kerstfeest in de schoot van de familie. Maar in die twee weken en een dag moet er nog het nodige gebeuren. Er wordt weer van alles gepropt in die dagorde: op zaterdag 8 december, nota bene een belangrijke Mariafeestdag, het hoogfeest van de onbevleete ontvangenis van de heilige maagd Maria die vaak uitgebreid in de kerk en daarbuiten gevierd werd, gaat alle aandacht naar de staatsbegrafenis van Prinses Wilhelmina. De lijkstoet moet van Den Haag naar Delft rijden en alle scholen krijgen van staatswege twee lesuren vrij om voor de tv te zitten. Ook dat is weer een opening van Rolduc naar de wereld. Op zondag 9 december is er 's avonds nog tijd voor de klassieke Hitchcockflim "De man die moest verdwijnen", even weg uit de stress van blokken en snellezen. Op maandag 17 december is nog maar een ding belangrijk: de composities of kerstproefwerken goed maken zonder al te veel bokken te schieten. Tussendoor: bieboeken en voetbaltruitjes inleveren en de biljartkeus opbergen, wasgoed zonder nummertjes (mijn nummer was **90**) controleren en uitzoeken. Vier dagen pennen en denken en op midwinterdag vrijdag 21 december rijden de bussen eindelijk

voor: wegwezen naar de kerstboom thuis met kribbe en de mooi gezongen nachtmis. De heren zijn nog niet zo ver: zij moeten nog over de rapporten vergaderen en de ouders laten weten op inlegvellen of het gedrag van zoonlief en zijn dermate slechte punten tot het bericht leidt, dat hij maar beter thuis kan blijven en elders onderwijs zoekt, het beruchte **consilium abeundi**. Om bij te komen van dat alles is er nog een herenretraite tot de Kerstmorgen, waarop monseigneur, bisschop Moors dus, nog een korte, ernstige toespraak houdt.

Magische periode

Ach, en nu op donderdag 10 januari, als we terug op Rolduc komen in ijzig koude en de oude abdij er bijligt als een dik besneeuwd sprookjeskasteel, nauwelijks bereikbaar per bus over een spiegelgladde oprijlaan, waarlangs de lindebomen als besneeuwde wachtposten staan te rillen in de wind, juist dan begint mijn magische periode op Rolduc. Natuurlijk: er zijn geen toverspreuken en toverstokjes als op het Zwijnstein van Harry Potter in het koude Schotland, maar voor mijn gevoel wordt mij in de komende wintermaanden en vooral de ontluikende lente duidelijk dat er op de wereld zoveel meer te doen is als woordjes leren, missen zingen, wiskundige opgaven proberen te begrijpen en snel Frans en Duits spreken, omdat Engels mij totaal niet aanspreekt.

Door de dikke sneeuwlaag is intussen het vroeger zo fameuze ijs van de vijvercascade langs het bosquet ten zuiden van de abdij totaal verpest.

Maar twee bijdehandjes uit het surveillantekorps (Gielis en Brunenberg) weten daar wel iets op. Zij zorgen ervoor dat in

de avonduren de bovenste vijver wordt ‘overgespoten’, dat wil zeggen dat er een nieuwe laag water op het met sneeuwkorsten bedekte ijs wordt gespoten wat een prachtige gladde ijsvloer oplevert binnen een dag. Vervolgens worden de schijnwerpers, die de gevel van Rolduc beschenen ten tijde van het WMC omgedraaid en baadt de nieuwe ijsvloer in nieuw licht. Dat levert in een van de strengste winters in de moderne tijd in Nederland een prachtige schaatsbaan op. Met vele andere snuiters heb ik op die manier in deze winter wekenlang wel dagelijks op simpele Friese doorlopers op het ijs gezweefd, terwijl uit luidsprekers langs de baan de toen in die tijd laatste tophits schalden.

Return to sender

Godzijdank geen hiphop, geen dance, niks van dat alles, maar wel Elvis Presley met “Return to sender; adress unknown, no such number, no such zone enz.”. Een prachtige ballade uit zijn film ‘Girls, Girls, Girls’. En dat op een kleinseminarie voor jongens op de rand van hun puberteit...

Het was een barre winter, ongekend koud, maar de Kroniek zwijgt over het dichtvriezen van de Maas en de/het ijskoude carnaval in Limburg. Zelfs de waanzinnige Elfstedentocht van vrijdag 18 januari 1963: geen woord. Je zou toch zeggen, dat als er weken vrolijk geschaatst wordt op Rolducs vijver met zelfs wedstrijden over tien ronden en 25 ronden, dat er dan ook een regel gependeed kan worden aan Frieslands schaatshoogtij, de Elfstedentocht en wel de meest barbaarse van de twintigste eeuw. De rijders vertrekken ’s ochtends

vroeg bij een temperatuur van min twaalf. Reinier Paping is na twaalf steden de winnaar en van de overige ongeveer 570 wedstrijddrijders komen er maar 57 op tijd binnen voor een klassering. Van de toerrijders (9200 in getal) krijgen er maar 69 het felbegeerde kruisje. Al die anderen zijn te laat of moesten opgeven. Rolduc telt al ruim een dozijn jaren geen Friezen meer, dus wie maalt er om een elfstedenkruisje? Wel is er een drukbezocht koek en zopie-tentje geopend aan de rand van de bovenste vijver. En omdat er ook veel jongelui uit Kerkrade komen schaatsen, loopt het storm bij de zopie en kan het recreatiefonds van de school en zelfs de filosofie van de winsten profiteren. Zo blijft er toch nog voeling met de buitenwereld. Rolduc is toch niet helemaal potdicht: er gaat een groep leerlingen van verschillende leerjaren deelnemen aan de dialectdeclamatiewedstrijden van Veldeke in Heerlen. De resultaten zijn verrassend goed: een dikke eerste prijs van het hele toernooi voor de jongeren die ook een tweede prijs winnen en ook nog op de zesde en negende plaats eindigen. En de ouderen scoren een tweede en een zesde plaats.

Smoren

In januari vieren twee oudgedienden van Rolduc hun indrukwekkende jubilea. Janssj, de amanuensis van de Pief, de scheikundeleraar, is al 40 jaar op Rolduc en datzelfde geldt voor d'r Hoebèèt Moonen, meesterknecht en toeverlaat van velen zonder technische knobbel. Op dinsdag 22 februari is er op Rolduc een 'smoorwedstrijd'. Wie kan er het langst een pijp of sigaar in de brand houden en ook de askegel van de sigaar intact? Heel lang, zeker bij de dikke sigaren, want de

prefect komt waarschuwen dat de smoorders moeten ophouden, omdat de lichten op de slaapzalen uit moeten. Hoezo? Zou ik zeggen: “een tevreden roker is geen onruststoker”, stond er op het pijpenrekje van mijn grootvader Thei Ramaekers. Laat die mannen dus met rust, al te perfecte prefect!

Het vriest nog tot het kraakt en toch loopt Rolduc helemaal leeg, want de jongens gaan thuis carnaval vieren. In al die lege klaslokalen worden de schoolborden in een strak werkschema onder handen genomen, zodat de schoolborden in al die klassen weer glimmend zwart zijn. Geen ‘Sjpas en Plezeer’ en ‘dröpkes en beer” voor die harde werkers van de drie dolle dagen. Ze komen kennelijk uit het noorden des lands, net als de Rijksonderwijsinspecteur, die dacht dat de carnavalsdagen en Aswoensdag prima dagen waren voor een inspectietocht langs de Zuidlimburgse scholen en Rolduc totaal leeg aantreft. Ja, ook op Aswoensdag is er halftrimester, moeten ze enigszins bedremmeld de hoge Hollandse ambtenaar melden.

Na het wellicht verbijsterde vertrek van de inspecteur verschijnt ‘Paultje” weer op de oprijlaan om zijn taken als prefect van groot-Rolduc weer op te pakken na een maandenlang ziekteverlof wegens een nieraandoening. Kronikeur Wijnen zegt daarvan: “We zijn blij al danst hij nog niet de horlepijp.” Hij is nog lang niet topfit, bedoelt Wijnen, maar voor mijn gevoel komt zijn dans-opmerking, humoristisch bedoeld, toch gevoelloos en bot over. Niemand danst op Rolduc de horlepijp!, ook jij niet, pennenlikker!

En voort gaat het schooljaar weer door de Grote Vasten heen. Een Rolducs team doet weer eens mee aan een verkeersquiz voor Limburgse scholieren in Geleen en wordt tweede.

Tweede maar en och wat zijn de druiven van Wijnen dan zuur: het Rolducs team, het enige jongensteam natuurlijk, kreeg een longdrink aangeboden en die alcohol heeft hen parten gespeeld. De Winnaars, die niet worden genoemd, hebben de quiz van zijn spelelement beroofd door keihard te studeren en bij de quiz een grote mate van ernst te vertonen. Och, och, het zal wel, Leo!

Walschap

Op donderdag 7 maart verschijnt er weer een teken van de tijd: een groep zesdeklassers mag 's avonds naar een lezing van de Vlaamse schrijver Gerard Walschap, uitgenodigd door V en D. Walschap, die volgens neerlandicus/kronikeur Wijnen in de jaren dertig van de twintigste eeuw "heeft gevochten voor een vrije letterkunde tegen ziellose bekrompenheid en kortzichtigheid", bespreekt voor een volle zaal nog eens de argumenten die hem ertoe brachten in die tijd de katholieke kerk te verlaten. Toch dapper dat Rolduc zijn zesdeklassers daarheen stuurt op het moment dat zij op het punt staan het kleinseminarie te verlaten. Er is een beetje spijt over dit initiatief, want Walschap "betuigt wat al te nadrukkelijk dat hij vooralsnog geen reden ziet het eens ingenomen standpunt te wijzigen." Zou hij soms gezegd hebben: "Ik kom echt niet terug hoor, want er is nog geen moer veranderd in die kerk van jullie."? Gelukkig vonden de Rolducse studenten zijn verdediging tegen de kerk wat ongenueanceerd en uit-de-tijd.

Dat heeft de kronikeur, die natuurlijk ook in de V&D-zaal zat, nog effe snel afgecheckt bij het Rolducse publiek. Walschap zou eens een aankomend filosoof/theoloog in zijn val kunnen meesleuren...

Op woensdag 6 maart staat in de kroniek: “voor het eerst sinds drie maanden geen vorst!” De sneeuw- en ijskorsten wijken overal en ook de griep, die eind januari toch behoorlijk toesloeg onder jongens en heren. Velen blijven nog in een dikke jas lopen, maar de filosofen natuurlijk niet. Zij lopen in colbert al op het voorplein. Geen twijfel mogelijk, dus: het wordt lente!

De maand maart is traditioneel de maand van de priesterjubilea, omdat de wijding van een lichtung afgestudeerde grootseminaristen naar traditie in maart plaatshad. We beginnen daarom aan de hand van de kroniek het rijtje jubilea van dit jaar met het gouden priesterjubileum van de Bölles, excuseer, oud-president van Rolduc Mgr. Henk of Hendrik Van der Mühlen, maar ruimte en tijd voor feestelijkheden zijn er niet, want de jubilaris ligt in het ziekenhuis. Twee oud-leraren Deumens en Linssen volgen met hun gouden feest en kennelijk wonen ze niet meer onder de rook van Rolduc, waar ze zovele jaren voor de klas stonden, dat een felicitatiekaart volstaat. Er zijn ook leraren van Rolduc die minder reden hebben tot feestvieren: begin maart moet dr. Jo Gijsen zich ziekmelden met een burn-out. Vroeger heette dat “overspannen” en dat staat er ook en dat je dan moet rusten. Dat is nu, zestig jaar later, heel anders. Niks te rusten: bewegen! Chronicus wenst hem een snelle berusting toe in het

gedwongen nietsdoen. En ook een algeheel herstel en spoedige terugkeer, omdat anders de surveillance-uren in de soep lopen. De opsomming eindigt hier met de tachtigste verjaardag van P. Zeijen, 52 jaar pianoleraar geweest vanaf 1901. President Jochems gaat hem opzoeken en feliciteren.

Onder zaterdag 9 maart maakt de kroniek melding van een discussie over het tv-kijken op Rolduc. Oudere leerlingen van 4,5 en 6 gym sturen een verzoekschrift naar de president, waarin zij ervoor pleiten om leerlingen de kans te geven vaker naar educatieve programma's te kijken in plaats van naar kinderprogramma's vol flutliedjes. Eerlijk: ik kan me niet herinneren ooit naar de tv gekeken te hebben op Rolduc, behalve naar de intocht van bisschoppen bij het tweede Vaticaans concilie van Paus Johannes XXIII.

De kroniek maakt ook melding van een artikel in De Bronk, een Limburgs Maandblad, dat tussen 1953 en 1970 verscheen. Directeur dr. H. Litjens van de Bisschoppelijke Kweekschool in Roermond opent in zijn tekst de aanval op de organisatie van het katholieke middelbare onderwijs in Limburg. De vier bisschoppelijke colleges in Limburg, Rolduc, Roermond, Sittard en Weert vergen in totaal 70 priesters als docent, terwijl het aantal gewijde priesters in de zielzorg ieder jaar afneemt. De grootste kopzorg van bisschop Lemmens, die van Rolduc een exclusief klein-seminarie maakte in 1943 werd hier weer uitgeserveerd, begeleid door een aanval op Rolduc als onderwijsinstituut: niet te onderhouden aftands oud klooster, extreem afgelegen tegen de Duitse grens. "Er is () in ons bisdom () nauwelijks een gebouw denkbaar dat in 1963 zo

ongeschikt is voor de priesteropleiding als Rolduc.” Geen moderne ruimten, geen leefbare gebouwen en geen goede ontspanningsmogelijkheden en ook nog eens hoge onderhoudskosten. Litjens conclusie is dat er nieuwbouw moet komen door aan te sluiten bij de bestaande bouwplannen van de colleges in Weert en Roermond.

Aanval

Het spreekt vanzelf dat diverse Rolducse leraren in verzet komen tegen deze aanval. Al in maart 1963 neemt leraar Latijn Jan Rouwet het op tegen Litjens. De hele discussie wordt uitgebreid door leraar Frans J. Lenders verderop in het jaarboek behandeld. Rolduc, dat nu nog steeds het grootseminarie van het bisdom Roermond herbergt, ging rond 1970 verloren als plek voor middelbaar onderwijs en mijn gevoel is dat de oorspronkelijke argumenten tegen Rolduc, zoals de afgelegen plek en de ‘ouwe kraam’ de basis zijn geweest om een eens zo bloeiende landelijke kostschool als onderwijsinstituut voor de opgroeiende jeugd definitief te sluiten. Bernardinus heeft gewonnen.

Pap

En alweer een priesterfeest op Rolduc: leraar Grieks, ‘Pap’ Stroux, is 40 jaar priester op zondag 17 maart. Er zijn speeches in de aula. De harmonie speelt een paar, mooie nieuwe stukken, maar het mooist wordt tot het laatst bewaard: de vertoning van de film “De kanonnen van Navarone” in cinemascoop. Een film die ook op mij een geweldige indruk heeft gemaakt: bloedspannend, in breedbeeld en heftige kleuren en ook zeer gewaardeerd door de jubilaris: hij had om

zo'n film gevraagd en bovendien speelde de film in zijn geliefde Griekenland.

Als leraar klassiek Grieks met specialisatie Homerus' Ilias en Odyssee heeft Frans Stroux geen bijzondere indruk op mij achtergelaten. Ik kan mij niet eens herinneren hoe hij les gaf en hoe hij ons de kunst van het lezen en vertalen van Homerus' teksten bijbracht. Wat mij wel van hem bijstaat is dat hij in de klas een hoogbejaarde indruk maakte, hoewel hij op de dag van zijn 40-jarig priesterfeest 63 jaar oud was, maakte hij niet de indruk van een nog jonge zestiger. Hij sprak de klas toe vanaf een vrij hoog spreekgestoelte, liep nooit tussen de leerlingen banken door in de klas, maar liet zijn instructies op ons neerdalen van boven. Dat contactloze had veel geklets en soms gejoel in de klas tot gevolg, vooral als iemand een alternatieve vertaling of een opzettelijk foute uitleg van een woord of zo rondriep of fluisterde. Ik maakte mijzelf daar ook nogal eens schuldig aan. Als het te rumoerig werd in het klaslokaal aan zijn voeten, stak Pap Stroux zijn armen naar voor op zijn Olympus met de handpalmen open en van zich afgewend en riep met een raspnd stemgeluid in een typisch Noord-Limburgs dialect-accent verschillende keren achter elkaar "Rast, net, rast, net" zonder echt boos te worden, maar meer klinkend als een bezwering van het jolijt aan zijn voeten. Stroux ging medio juli 1964 met emeritaat na meer dan dertig jaar leraar Grieks te zijn geweest. Hij bleef op Rolduc wonen en mocht nog ruim negen jaar van zijn pensioen genieten. Hij overleed op 11 december 1973.

Klaroenstoten

In de laatste twee weken van maart 1963 hebben de eerste klaroenstoten van de rest van mijn leven geklonken: De indrukwekkende cinemascoopbreedbeeldfilm ‘De kanonnen van Navarone’ in kleur in de aula (17 maart voor Pap Stroux); de opvoering van de Griekse tragedie “Oidipous” van de Griekse dichter Sophocles uit de vijfde eeuw voor Christus op de zondag Halfvasten, (24 maart) en tenslotte op woensdag 27 maart: bezoek aan het Akense Stadtheater om bij verrassing Mozarts Zauberflöte te zien en vooral te horen. In plaats van Wagners ‘Tannhäuser’.

Historische dag

Laatstgenoemde woensdag is een historische dag gebleken in mijn nog jonge leven als leerling van 3 gym b. In het kader van onze culturele vorming zouden we met alle leerlingen van het hele derde leerjaar voor de eerste keer een echte opera gaan horen en zien in een echte schouwburg. Dat zou het Stadttheater van Aken worden en gingen we met een bus naar de middagvoorstelling. Natuurlijk was er in de Duitse les al verteld over die Wagneropera, die officieel “Tannhäuser und der Sängerkrieg auf Wartburg” heet. Daarvan herinner ik me alleen dat er uitgebreid werd stilgestaan bij wat in de Duitse les “Der Venusberg” genoemd werd.

Binnengaan als publiek in een ouderwetse schouwburg met grote stoelen, bekleed met een dikke laag pluche, die roken naar zware sigaren en ouderedamesparfum, vond ik al een hele

ervaring en we hadden ook nog uitstekende plaatsen: op driekwart van de zaalhelling met prachtig zicht op de bühne. Maar ondanks alle verhalen over de ‘Veenoesberg’, zoals we dat moesten uitspreken in de les: Tannhäuser werd het niet en daar ben ik tot op de dag van vandaag het Stadttheater nog steeds diep en diep dankbaar voor. Vlak voordat de voorstelling zou beginnen, ging het doek – ‘Der Vorhang’ zeg maar – in het midden een klein stukje open en stapte een klein, parmantig mannetje met een serieuze uitstraling het voorste deel van de Bühne op om ons te laten weten dat Tannhäuser niet kon doorgaan vanwege ziekte van een van de zangeressen en dat het theater in de plaats daarvan Mozarts “Zauberflöte” zou brengen. Volgens de kronikeur in de aparte rubriek “van horen en zien gesproken” over films, toneelstukken en muziekuitvoeringen door het jaar heen, begon het Rolducse smaldeel van het publiek als eerste enthousiast te klappen en zwol het applaus in de hele zaal aan tot “daverend” en volgens hem gaf dat de achter het doek wachtende opvoerenden zoveel moed dat deze “Toverfluit” nog nooit zo meeslepend werd gezongen en gespeeld in het Stadttheater. Ik kan dat nu, ongeveer eenenzestig jaar na datum bevestigen. Zo heeft de openingsaria van de Toverfluit, de Bildnis-Aria naar de beginwoorden van tenor Prinz Tamino, mij mijn hele leven niet verlaten. Ook al, omdat op mijn eerste vinylplaten, een tiental jaar later, de Toverfluit te horen was. Ik kan Tamino’s hartenkreet nog steeds zingen. Zoals bekend is Mozarts Toverfluit een muzikaal prachtig uitgewerkt sprookje over twee verliefde koppeltjes Tamino en Pamina en Papageno en Papagena, die elkaar in de armen mogen vallen na heel wat

avonturen. Tamino en Pamina beelden de deftige hoofse liefde uit, terwijl het andere koppel er lustig op los kust en knuffelt en elkaar een horde lieve kinderen belooft. Geen jammerende lijken in de laatste scènes, zoals bij zovele opera's, maar vrolijkheid en plezier. Toen Papageno ergens midden in het muzikaal geweld zijn charmant Ständchen "Ein Mädchen oder Weibchen wünscht Papageno sich, denn so ein sanftes Täubchen ist Seligkeit für mich" zong, nam ik mij 'heilig' voor: dat wil ik ook, als ik later groot ben. En daar losten al mijn vrome idealen zich op in Mozarts notenwolken. Ik denk dat de opmerking van de schrijver hier over het applaus dat begon bij drie gym weer zo'n typische Rolducse vorm van kritiek is. Een ingepakte afwijzing van de keuze voor 'Tannhäuser' als eerste opera voor zo'n jonge jongens. En die kritiek is terecht. Want Wagners opera Tannhäuser, die speelt rond de Wartburg, waarop de landgrafelijke burcht van Thüringen is gebouwd, is heel andere koek dan de 'Toverfluit', zoals onze zuiderburen de feestelijke opera van Mozart nog steeds noemen.

De hoofdpersoon van de opera, om wie alles draait is Heinrich Tannhäuser, een ridder, verbonden aan het hof van landgraaf Hermann in het kasteel op de Wartburg. Deze man is altijd de hort op en brengt veel van zijn tijd door in de armen van de liefdesgodin Venus. Rond de Wartburg is T. al een tijdje vermist, omdat Madame Venus hem niet wil laten gaan. Zo begint ook het spel. De eerste scènes gaan over pogingen van T. om zich los te maken van Venus, die hem steeds weer terug in haar armen en aan haar boezem trekt. Maar T. houdt vol "Ach, Göttin, lass mich ziehen", zingt hij keer op keer: laat

mij van hier toch wegtrekken. Op een gegeven moment is Venus het zat en laat hem los met een vloek: “Donder toch op, waanzinnige. Nergens zul je je heil vinden.” En dan toch nog een laatste poging hem weer in te palmen: “Kom toch terug, dan vind je toch je heil bij mij”.

En dan zingt Tannhäuser de beslissende woorden: **“Mein Heil ruht in Maria”**. Hij roept de heilige maagd aan en dan wordt de bühne onmiddellijk helemaal donker, begeleid door vier keiharde tonen uit het hele orkest, die telkens iets hoger klinken om de ontsnapping van Tannhäuser naar het licht aan te geven en de vierde en laatste aanslag is weer iets lager. De ridder heeft in een bebost dal onder aan de Wartburg weer vaste grond onder de voeten gekregen en is ontsnapt van de Venusberg. Hij loopt wat verdwaasd rond en dan vinden hem landgraaf Hermann en zijn ridders die op weg zijn naar een zangwedstrijd op de Wartburg. T. schrikt en wil weer vluchten naar de Venusberg, maar hij wordt op het bestaan van zijn verloofde Elisabeth gewezen door de mannen en dan gaat hij gedwee mee terug na zo lange afwezigheid en vermissing. Tannhäusers vriendin of verloofde of jeugdliefde is enorm blij dat hij weer thuiskomt en aan de zangwedstrijd gaat meedoen, maar die vreugde is van korte duur. Terwijl de andere vocale ridders verheven liederen zingen over de liefde, brandt T., zodra hij aan de beurt is, in een woeste jubelzang los op zijn Venus op de Venusberg. Zijn bijdrage wordt door iedereen als ontoelaatbaar ervaren en de andere zangers trekken hun zwaard om hem te doden. Elisabeth heeft haar Tannhäuser nog niet opgegeven en springt tot drie keer toe voor de aanvallers om T. te redden. In de hoogoplopende ruzie over de

Venusverliefde, blijft zij voor hem pleiten en stelt uiteindelijk voor dat hij naar Rome moet gaan op bedevaart naar de paus om daar vergeving te vragen. Landgraaf Hermann is het daarmee eens en tenslotte schreeuwt ook Tannhäuser “nach Rom” en sluit zich bij een groep pelgrims naar het zuiden aan. Aan het begin van de derde acte komt de groep pelgrims terug uit Rome, maar Tannhäuser is er niet bij. Hij kreeg van de paus geen vergeving van zijn zonden. Elisabeth zijgt ineens op de grond en raakt totaal van zinnen. Het wordt avond en daar komt ook T. de bühne opgewankeld. “Ben je dan niet in Rome geweest?”, vraagt een van de ridders. “Hou me toch op over Rome; waar is de weg naar de Venusberg?” antwoordt T. En dan komt het Rome-verhaal eruit. “Net zoals aan de kromstaf van de paus nooit frisse groene blaadjes zullen groeien, zo zal jij, Heinrich Tannhäuser ook nooit vergeving voor jouw uitspattingen op de Venusberg krijgen.” Dat is het oordeel van de paus. Dat is een hele negatieve manier van formuleren. Je zou verwachten dat de paus zou zeggen: “Je krijgt pas vergiffenis van mij als aan mijn houten kromstaf groene blaadjes komen. De nooit-nooit constructie van de paus is een veel hardere afwijzing. En dan wil Tannhäuser weer direct naar die Venusberg. Nog een keer klinkt het lokkende gezang van de godin, maar ridder Wolfram weet de ziel van de ongelukkige te redden door de naam van Elisabeth te roepen. Een rouwstoet rond de baar van Elisabeth komt naderbij. De jonge vrouw is van verdriet gestorven in alle ellende. Daarop geeft ook Tannhäuser de geest en valt dood neer bij haar baar. Er breekt er een enorm slotkoor los en in de verre hoek van de bühne komt alweer een nieuwe groep pelgrims naderbij. Zij

hebben de kromstaf van de paus bij zich en daar zitten frisse, groene blaadjes aan... “Gott nimmt den reuigen Sünder in Gnaden auf,” is de conclusie van deze draak van een opera. En daarmee wordt ook duidelijk waarom wij van drie gym in eerste instantie naar die Wagner-opera gestuurd werden door de opperste leiding of de prefect van Groot-Rolduc.

Grappen

De maand april begint met originele grappen. Onderprefect Louis Augustus, die in de vroege morgen van maandag 1 april om kwart voor zeven de helse wekker-bel bij de grootvadersklok midden op de Heerengang bovenaan de eerste trap wil luiden, ontdekt dat de ketting is losgehaakt en gaat dan maar de slaapzalen af om de jongens met handgeklap uit hun bed te trommelen en tot opstaan te bewegen. De afgehaakte ketting is ook nog eens pikzwart gemaakt, maar Augustus krijgt geen vieze handen omdat hij er een techneut bijhaalt, die voor hem de ketting wel wil terughaken.

Op weg naar de abdijkerk voor de dagelijkse mis schieten slaperige jongens in de lach bij het zien van een bordje ‘opdooi’ bij een beschadigde vloertegel in de kruisgangen. En tenslotte wisselen de twee klassen van vijf gym van lokaal zonder dat de onderwijsgeevenden het meteen in de gaten hebben. De beste aprilgrap. April gaat verder met priesterjubilea: zilveren priester zijn leraar geschiedenis en Latijn Jan Schrijen en leraar Nederlands Pierre Heynen. Deze laatste gaat al in september 1963 met vervroegd pensioen, mag nog even pastoor zijn in Epen vanaf februari 1965 en overlijdt

op 53-jarige leeftijd ruim een jaar later in Epen. Schrijen blijft volop actief in het onderwijs, doceert nog geschiedenis aan een andere middelbare school in Kerkrade, komt terug naar Rolduc als leraar Latijn in 1979 en haalt in 1982 zijn emeritaat.

Palmwijding

Intussen is de Goede Week in zicht op Rolduc en de Paasvakantie na een lang trimester. De laatste dagen worden volgepropt met proefwerken/composities, zelfs in de Goede Week, maar de sfeervolle rituelen van de tijd van lijden en glorieuze opstanding komen ook niets tekort. De kroniek noemt de palmwijding op het voorplein vlak onder de toren van de kerk, de palmprocessie met het “Pueri Hebraeorum, portantes ramos olivarum” en dan wordt eindelijk weer eens de passie van Bernhard Pothast genoemd, die ikzelf zo vaak in mijn jaren meegezongen heb, deze ook. Geen passie, zoals die van Bach, maar een aanvulling op het Gregoriaans gezongen lijdens-evangelie van Palmzondag, als in de tekst de turbae, letterlijk de menigten, maar bedoeld zijn de groepen mensen die zich in muzikaal koorverband kunnen laten horen. Zoals de raad van hogepriesters, de woedende Joden, de spotters onder het kruis en de soldaten. Na het ontbijt op Goede Vrijdag, 12 april mag iedereen naar huis tot begin mei. De Paasvakantie 1963 begint qua weer ellendig. Beide Paasdagen verregenen totaal, veel toeristen blijven weg, het strand leeg, in de Keukenhof staan enkel krokussen en ze verpieteren snel.

Zweefvliegen

Het derde trimester van het schooljaar 1962-1963 is het kortste qua dagen en zal voorbijvliegen. Het is daarom dat ik van wandeltempo overschakel op zweefvliegen boven de dagen, hier en daar een detail uitlichtend. Bij terugkomst van de Paasvakantie blijkt dat handwerkslieden geen vakantie gehouden hebben, maar zijn begonnen aan het opknappen van diverse klaslokalen. Hoe kun je moderniseren of vernieuwen in een middeleeuwse omgeving? Wel: vermolmde vloeren worden uitgebroken en opnieuw gelegd. Nieuw gerieflijk meubilair met prettig zittende stoeltjes vervangt de vaak negentiende-eeuwse keiharde banken.

Poepdoosjes

De buitentoiletten op de cour van Klein-Rolduc, vaak een bron van gruwelijke stank vooral als het menu iets bevatte dat tot collectieve diarree aanleiding gaf. Die poepdoosjes zijn afgebroken en verwijderd en op dezelfde plek weer steviger en stankdicht opgetrokken. Men wilde wat meer afstand tot de speelplaats voor deze plekken van verlossing en vroeg de buurvrouwen, de dames Deutz, wat grond af te staan in verkoop, maar dat werd geweigerd.

Priestercontact

Honderdzestig leden uit alle niveaus van de Limburgse clerus hebben in de Paasvakantie op 29 april deelgenomen aan de priestercontactdag. De bisschop en de president van Rolduc zijn er ook bij. Deze dag wordt veelal gedomineerd door de bezorgdheid over het teruglopende aantal priesterroepingen en

hoe men ervoor kan zorgen dat in de lange opleiding van klein- en grootseminarie en filosofie een roeping beschermd wordt en behouden blijft. De borrel, een voortreffelijk, gezamenlijk diner in reüniesfeer en een vrome film dempen de zorgen, maar niet voor lang, vrees ik.

Donderdag 2 mei is de eerste dag van het laatste trimester en het begint al met prachtige muziek: een concert van het Limburgs Symfonie Orkest onder leiding van André Rieu sr. Deze jaarlijks terugkerende heerlijke brein wassende muzikale sessies hebben mij van klassieke muziek voor altijd doen houden en genieten.

Zondag 5 mei 1963: wat de kroniek bij deze datum laat lezen, wekt verbazing. Kronikeur heeft het over ‘dodenherdenking overal in ons land’, terwijl sinds jaar en dag de doden van de Tweede wereldoorlog op 4 mei herdacht worden en op 5 mei de bevrijding wordt gevierd. Het is ook de eerste zondag van het trimester en daarom recollectie-zondag. Dat betekent dat voor de drie laagste klassen een tweetal kapelaans een miniretraite komt houden en de klassen vier, vijf en zes gym apart vroom worden toegesproken door hogere geestelijken. Rolduc is een kleinseminarie is de gedachte, dat is meer dan een gymnasium. Zondag 5 mei is een nog frisse maar heldere lentedag en dat lokt veel wandelaars naar Rolduc. Bij de bovenste vijver aan de muur bij de watertoren worden twee mannen gezien in zwembroek: “Twee zwemmers van de mannelijke kunne, rillend in hun veel te kleine bedekking”. Gelukkig: het zijn geen vroege zwemmers, maar mensen die enkele zwanen komen vangen.

Op dinsdag 7 mei begint het schriftelijk eindexamen van het gymnasium. Op zondag 12 mei wordt het uitgestelde zilveren priesterfeest van de eerder genoemde priesterleraren Heijnen en Schrijen gevierd op degelijke Rolducse wijze: een prachtige gezongen mis (gregoriaans en gecomponeerde vaste gezangen), lange toespraken in de aula, een feestmaal uit de zusterkeuken voor 70 gasten en als kadootje van het huis de opvoering van “Het Spel van Liefde en Toeval”, een blijspel van de Franse toneelschrijver Pierre de Marivaux door de Amsterdamse toneelgroep Studio, een vrolijk niemendalletje uit de achttiende eeuw en nog leuk gespeeld ook.

Contactdagen

Zondag 19 mei is de eerste van de twee contactdagen voor ouders en klassenleraren, waarbij de studieresultaten van zoonlief centraal staan en ook zijn gedrag en vlijt uiteraard. Alsof deze vooruitblik op de afloop van het studiejaar maar bijzaak is en in een kort gesprekje kan worden afgekaart, is er van kwart op twee tot kwart voor zeven een bont programma van toneel, zang, pianospel, turnoefeningen, parade van de harmonie op de cour, een Lof in de kerk ook nog met koffietafel na, een tentoonstelling in de Kruisgangen van aangekochte kunst en amateurwerkjes door de jongens zelf, een toespraak door de president in de aula en een expositie van de Rolducse kerkschatten in de sacristie en de openstelling van de rococo-bieb op de Herengang. En zodra al die ouwelui hun hielen hadden gelicht, barstte het klassevoetbaltoernooi los tussen ploegen van drie, vier en vijf gym. Ik heb nooit veel

met ‘voetjebal’ opgehad, maar in de lente van 1963 was dat effe anders. Op zondag 19 mei overrompelen de woeste prepubers van drie gym de grote jongens van vier gym met 2-1. Niet voor niks waren de driegymmers onder wie ikzelf natuurlijk met veel bravoure en in uniforme juichkleding met punthoed achter het spandoek “Opgeruimd staat netjes” het voetbalveld opgemarcheerd. 4 gym werd opgeruimd en de zondag daarop, 27 mei, speelt 3 gym gelijk tegen 5 gym en verliest 5 gym van 4 gym, zodat 3 gym met 3 punten kampioen van de drie klassen wordt en 4 en 5 gym achterblijven met 2 punten en 1 punt. Ik kan me de herrie en de ophef rond dit kleine klassentoernooi nog wel een beetje herinneren. Er was nog meer voetbal in die mooie meimaand. De kronikeur is er dol op, want schrijft op, dat Feijenoord het Portugese Benfica in Rotterdam op 0-0 hield in de halve finale van het Europese bekertoernooi, maar kansloos verloor in Lissabon. En dan nog de jeugd-intercollegiale tegen de ploegen van de colleges van Roermond, Weert en Sittard. Rolduc eindigde op de laatste plaats met slechts een punt na een gelijkspel tegen Weert. Al dat gevoetbal krijgt pagina na pagina de ruimte van kroniekschrijver Wijnen in nagenoeg literaire zinnen vol beeldspraken en taalvondsten.

Op 25 mei wordt bekend dat prefect Poulssen van Groot Rolduc weer moet gaan rusten vanwege zijn nierkwaal. Na twee pogingen lukt het op 28 mei de traditionele bedevaartwandeling naar de Mariakapel in Schaesberg droog en zonnig te volbrengen.

Filosofen vertrekken

Het kon weer niet zonder voetballen: op dinsdag 28 mei speelt het Rolducs elftal voor het allerlaatste tegen de filosofenploeg en weet de wijsgeren een forse sportieve oorvijg van 4-0 toe te dienen. Met des te meer genoegen vertrekken de studenten van de tweejaarsopleiding filosofie definitief naar hun nieuwe behuizing op de Molenberg in Heerlen. Na 120 jaar vast onderdeel te hebben uitgemaakt van het Rolducse onderwijspakket. Het is niet goed na te gaan hoe dat vertrek zich eigenlijk voltrok. De kroniek verhaalt dat de hele filosofie vandaag (donderdag 30 mei -lcr) de zijnskuip in optocht overbrengt naar Molenberg. Dat is natuurlijk een flink stuk lopen, en wat is dat nou weer: een zijnskuip?

Een paar regels verder blijkt de zijnskuip een ouderwets doceergestoelte te zijn dat op een aanhangwagen achter een tractor geladen wordt om het onderwijsmeubel in een vrolijke filosofenstoet dwars door Kerkrade naar de Molenberg over te brengen. Rond die aanhangwagen schreden, tolden of zongen en sprongen alle filosofen die wisten wat met “desipere in loco” bedoeld wordt. Nu ben ik absoluut geen filosoof en zal het ook nooit worden ben ik bang, maar deze kreet kon ik dankzij mijn google-zoeker van de juiste herkomst en vertaling voorzien. “Desipere in loco” is afkomstig uit de Carmina van de befaamde Romeinse dichter Horatius. De kroniek spelt tweemaal ‘dissipere’, maar het moet volgens mijn bron (Horatius, Verzamelde Gedichten (2003) blz 500, laatste regel) toch echt ‘desipere’ zijn. Genoeg! Het betekent: zo nu en dan eens gek doen; op het juiste moment en de juiste

plaats uit de band springen. En volgens de laatste regel van een lofzang op de lente is het dan ook “dulce” om dat te doen: Dulce est desipere in loco. Het lijkt wel een aanprijzing van de Limburgse carnaval. Kronikeur Wijnen maakt zich vaker schuldig aan dit soort pronkerige onduidelijkheden, waarschijnlijk ten prooi aan een zekere weemoed, omdat hij terugdenkt aan zijn eigen filosofentijd tussen 1935 en 1937 op Rolduc. Op donderdag 30 mei begon het ‘opdonderen’ van de filosofen met hun woeste optocht dwars door Kerkrade, maar op vrijdag, de laatste meidag van 1963 pakten de wijsgeren toch eindelijk echt hun boeltje en hun boeken bij elkaar en vertrekken op eigen gelegenheid naar de Molenberg in Heerlen.

Varkenspootjes

’s Avonds wordt er op de cour nog een knallend en flitsend vuurwerk afgestoken, waarschijnlijk het laatste kadoetje van de filosofen. Ongelukkigerwijs was op dat moment net een operaconcert in de grote aula begonnen en kloegen operaliefhebbers achteraf over de knallende herrie. Er was afgesproken dat men tot de pauze van het concert zou wachten met het afsteken van het vuurwerk, maar dat lukte niet. De filosofen gingen bij hun definitieve vertrek nog iets verder en ook onsmakelijker: in veel klaslokalen werden bloederige varkenspoten naar binnen gesmeten. Op hoog niveau tussen de Molenberg en Rolduc werd afgesproken, dat een groep filosofen de zoi weer zou komen ophalen.

Een eeuw en 20 jaar

Honderdtwintig jaar duurde het verblijf van het filosoficum in Rolduc bij Kerkrade. Zo lang gaat het bij lange na niet duren op de Heerlense Molenberg. Het filosoficum betreft op de Heerlense Molenberg een klooster van Franse zusters, het Mgr. Schrijnenhuis, dat vanaf 1933 tot 1959 retraites verzorgde voor vrouwen en meisjes. In totaal voor 60.000 mensen in al die jaren. Net zoals het retraitehuis St. Ignatius van de Jezuïeten in het bos bij Spaubeek, dat zich vooral richtte op leerlingen van het hoogste schooljaar van het middelbaar onderwijs in Limburg. Wie is er niet geweest als eindexamenleerling in Zuid-Limburg in de jaren vijftig en zestig? Het bouwen van kloosters her en der in Limburg en het aanbieden van retraites was de laatste uiting van de vroomheid uit de jaren dertig, waarmee kloosterlingen zich in leven hielden. Het klooster in Spaubeek is al lang als zodanig gesloten en functioneert al vele jaren als opvangtehuis voor vluchtelingen en asielzoekers, als AZC van de COA.

Bombardement

Dit retraitehuis dateerde van 1923, werd door de Britten bij het zoveelste vergissingsbombardement in 1945 bijna volledig verwoest, maar daarna herbouwd. Vandaag de dag wil het COA (Centraal Orgaan opvang Asielzoekers) het aantal opvangplekken uitbreiden van 250 naar 400 door naast het voormalige klooster in het bos een bijgebouw neer te zetten, terwijl in 2018 het azc nog tijdelijk gesloten werd en opgeheven omdat er te weinig asielzoekers kwamen. Tegen de

uitbreiding, waarvoor de gemeente Beekdaelen, op het grondgebied waarvan het azc ligt, al groen licht gegeven had, zijn heftige bezwaren van natuurorganisaties gekomen, omdat de uitbreiding een schitterend hellingbos zou aantasten.

H.T.P.

In een soortgelijk klooster komen de filosofen in Heerlen terecht in 1963 en zij passen in 1966 hun naam aan.

‘Filosoficum’ verdwijnt en Hogeschool voor Theologie en Pastoraat (HTP) is de nieuwe veel sjiekere titel. De HTP maakt een opleving door vanaf 1976 als centrum voor theologie, pastoraat en cultuur. Het bood onderdak voor het theologisch hoger beroepsonderwijs, het Missiologisch Instituut en de Pastorale School Zuid-Limburg, gericht op pastorale vorming van leken. Als de vroegere ‘kuuzjerie’ enkele jaren later in 1992 wordt opgenomen in de theologische faculteit van de Katholieke Universiteit Nijmegen wordt het instituut zelfs UTP of Universiteit voor Theologie en Pastoraat genoemd. Hoger kun je niet komen in het academisch onderwijs, maar bij UTP hoort ook de aanduiding ‘instroomlocatie’. Intussen is Mgr. dr. Jo Gijsen bisschop van Roermond geworden in 1972. Hij vindt HTP en UTP veel te onorthodox en ging vrijwel meteen na zijn benoeming en wijding door paus Paulus VI in Rome in de tegenaanval. Hij richt in de Noordvleugel van het inmiddels gesloten en opgeheven internaat/kleinseminarie Rolduc Het Grootseminarie Rolduc op en zorgt ervoor dat de priesteropleiding aldaar niet alleen theologie omvat maar ook

in de drie beginjaren van de zesjarige opleiding een stevige vorming in de filosofie. Waarmee het naar de Molenberg uitgeweken oorspronkelijke filosoficum, waaraan hij sowieso een bloedhekel had, overbodig werd. En de aansluiting van de UTP op de Molenberg aan de Universiteit van Nijmegen werd ook geen succes. Al na zeven jaar in 1999 blijkt dat er te weinig studenten instromen via de Molenberg naar Nijmegen en in dat jaar sluit de Katholieke Universiteit van Nijmegen dan ook het huis op de Molenberg. Een bijkomend argument is dat de reistijd voor de docenten vanuit Nijmegen veel te lang is. Per 1 september 1999 is het einde verhaal op de Molenberg.

Maar ook met het Grootseminarie Rolduc, het UTP-alternatief van bisschop Gijsen, is het niet goed gegaan. Dat is niet ten koste gegaan van de opleiding zelf, maar het heeft wel een einde gemaakt aan het episcopaat van Mgr. Dr. Jo Gijsen als bisschop van Roermond. Volgens een artikel in De Volkskrant van 8 juni 1994 heeft Gijsen niet om gezondheidsredenen zijn functie in Roermond neergelegd en zich teruggetrokken in een klooster in Oostenrijk. Hij werd daartoe gedwongen door een of meer homoseksuele schandalen op het Grootseminarie Rolduc. Niettemin wordt Gijsen in 1996 weer tot bisschop benoemd in Reykjavik, de hoofdstad van IJsland. In 2007 gaat hij daar met emeritaat en keert terug naar Sittard, waar hij op 24 juni 2013 overlijdt op 80-jarige leeftijd. Voor zover ik kan nagaan heeft het Groot Seminarie Rolduc de ophef en de storm overleefd. Vandaag de dag telt het 40 priesterstudenten, voor het merendeel afkomstig uit het buitenland, met name uit Zuid-Amerika, India Indonesië en ook Europese landen. Geen wonder dus dat het uitgebreide studiepakket naast ondermeer

filosofie en theologie ook Nederlands als tweede taal aanbiedt. Daarmee is het Rolducse kuuzje-verhaal tot de huidige dag verteld. Ik keer nu terug tot het laatste trimester van het Rolducse schooljaar 1962-1963.

Mislukking

Op maandag 3 juni komt het bericht uit Rome dat de conciliepaus Johannes XXIII is overleden op 81-jarige leeftijd na een pontificaat van ruim 4 jaar. Voor mij de sympathiekste paus in mijn leven, al is zijn concilie een mislukking geworden, waarschijnlijk omdat ik er te hoge verwachtingen van had: afschaffing celibaat, vrouw in het ambt, doorbreken van schisma met de orthodoxe kerken in het Oosten, herwaardering van het jodendom en opname in de kerk, steun voor het Gregoriaans en nieuwe impulsen voor een modern kloosterleven. Weinig van terecht gekomen, natuurlijk omdat zovele aartsconservatieven, gemijterd of in het felrood gekleed, de zwarte hakken in het zand hebben gezet. Zijn overlijden valt precies in de laatste halftrimester-onderbreking van het schooljaar. Dat geeft de kroniek enige ruimte om kort uit te meten hoeveel achting en waardering deze sympathieke, progressieve paus genoot en de hoop neer te pennen dat zijn opvolgers zijn werk zullen voortzetten. Paulus VI, die in 1972 leraar Jo Gijsen van Rolduc tot bisschop van Roermond benoemde en de man ook zelf wijdde in Rome, volgt Joh. XXXIII op en in Rolduc gaat het leven ook door: de kroniek gaat verder over voetbal en atletiek. De Rolducse voetballers verliezen op zaterdag 8 juni met dikke cijfers van Weert en

Roermond op de intercollegiale in Roermond en spelen gelijk tegen Sittard.

Met 1 punt uit het 1-1-gelijkspel tegen 't Kleesj uit Sittard komt Rolduc op de derde plek met een beter doelgemiddelde dan Sittard. Maar wel dikke nederlagen van 3-0 en 5-0 tegen Roermond en Weert. Bij die laatste wedstrijd zijn alle Roda-supporters al na de rust vertrokken.

's Anderendaags revancheert sportief Rolduc zich met een klinkende overwinning op de andere drie colleges en een voorsprong van maar liefst 1000 punten op de nummer twee. Het gaat hier om de intercollegiale atletiek. Nog twee belangrijke feitjes medio juni 1963: op zaterdag 8 juni worden in Roermond 13 oud-leerlingen van Rolduc tot subdiaken gewijd. Het aantal priesterwijdingen in 1964, als de subdiakens van 1963 aan de beurt zijn is 12. Er is er dus nog een afgehaakt. Sowieso vertoonde in de jaren zestig het aantal priesterwijdingen een dalende lijn. Lag het aantal tien jaar eerder vaker rond de 25, de groepen vanaf begin zestig: 23,18,12,17 en 8. Een voortdurend kopzorg voor het bisdom en alle betrokkenen in de zielzorg.

Rigorosum

Woensdag 12 juni, de dag voor het grote jaarlijkse presidentsfeest en negen jaar voor zijn bisschopswijding in Rome komt Rolducs leraar geschiedenis en godsdienst, Jo Gijsen, *magna cum laude* door het '*rigorosum*', het laatste strenge mondelinge examengesprek met zijn promotoren van de Universiteit van Bonn. Kronikeur Lei Wijnen noemt de

nieuwe doctor “onze rusteloze Mhr. Gijsen”. Een vooruitziende blik?

Het traditionele Presidentsfeest van donderdag 13 juni kent dit jaar voor de zusters alweer een forse uitbreiding van werk. Aan de vooravond van het feest worden de lekeleraren (sic!) met hun dames en de priesters vergast op een uitgebreid souper. En die traditie is alweer enkele jaren oud. Van de dag zelf geeft de kronikeur in losse woorden en indrukken zeer fraai de essentie van het feest weer. 's Avonds verzorgt in de aula het mijnkorps van de Domaniale Mijn een concert in de aula ter ere van de president. En laat dat nou net de mijn zijn, die al ettelijke jaren het oude Rolduc bezig is te ondergraven met mijngangen en galerijen door de Feldebiss heen, een gevaarlijke breuklijn in de bodem. De tweede dag van het feest, de traditionele jour des jeux, omgedoopt in ‘spelendag’ door de kronikeur, wordt verpest door regen: de Vlaamse kermis verhuist naar de kruisgangen binnen.

Stiekem kijken

En zo stommelt alweer een schooljaar op zijn einde toe. De viering van Sacramentsdag in Kerkrade op zondag 16 juni met een grote kermis en een grote processie, waarin nu eindelijk weer eens heel Rolduc meeloopt, breekt de sleur van de laatste dagen, al bevalt dat kronikeur Leo Wijnen niet echt. Hij suggereert dat de Rolduciens tijdens de processie te veel naar de meisjes langs de kant kijken, soms stiekem van achter een zonnebril. Zoals de waard is, vertrouwt hij zijn gasten zou ik zeggen. En dan is er natuurlijk ook de witte rook uit het

schoorsteenpijpje op het dak van de Sixtijnse kapel in Rome, waar het conclaaf van kardinalen vergadert. Er is een nieuwe paus gekozen (habemus Papam!). Kardinaal Montini is tot paus gekozen en kiest als naam Paulus VI. Nog groter is de vreugde als de nieuwe pausnaam bekend wordt, staat er in de kroniek, want priesterleraar Nederlands en kroniekschrijver L. Wijnen leest in die naamkeuze een conservatieve koers van het Vaticaan à la de geharnaste en soms vrouwvijandige brieven van deze apostel. Zondag 23 juni is er weer een feest, dit keer zonder processie, witte rook en zonnebrillen. Zes gym neemt afscheid met een door het klassekoor gezongen zondagse hoogmis en nog een vocaal optreden tijdens het diner. Vier dagen later blijkt dat de uitgestudeerde bengels nog een feestje geven voor hun leraren in hun eigen recreatieruimte. En dan blijkt plotseling dat het allerlaatste examen nog geabsolveerd moet worden als het bericht binnenkomt, dat wiskundeleraar Vogels, bijgenaamd De Mus, met zijn brommertje flink ten val is gekomen op de oprijlaan van Rolduc. Aanvankelijk ziet het ernaar uit dat hij geen wiskunde-examens kan afnemen. Maar die Vogels geeft niet op en zijn leerlingen worden op en neer naar zijn ziekenhuisbed gereden om bij hem aan bed examen te doen in het bijzijn uiteraard van een rijksgecommitteerde. Dit noodverband komt zelfs in de krant terecht.

Op zaterdag 29 juni is de dag van de uitstapjes van alle clubs en verenigingen van Rolduc. Vooral de Belgische Ardennen zijn populair als reisdoel. Veel jongens verblijven een dag of enkele dagen in de Belgische natuur. Op vrijdag 5 juli zijn de resultaten van de eindexamens vastgesteld en verzameld na

een paar pittige lerarenvergaderingen. 24 kandidaten zijn geslaagd, slechts één moest afgewezen worden.

En dan komen de eindejaarscomposities of proefwerken voor de hele school nog. Het was een kort trimester met veel vrije dagen; iedereen heeft zijn leerstof goed kunnen bijhouden en daarom verlopen deze laatste proeven van bekwaamheid in alle rust en concentratie. Op donderdag 11 juli mag iedereen naar huis; goed of slecht rapport, het maakt niet uit: wegwezen jongen!

Laur Crouzen